

CEDO, CALCATA IN PICIOARE – Judecatorii Lidia Barac si Florin Vivi Suiu de la Curtea de Apel Timisoara si Andra Andrei de la Tribunalul Timis au refuzat sa oblige statul sa ii plateasca daune morale barbatului tinut nevinovat in arest 283 de zile si achitat definitiv: „Privarea nelegala de libertate trebuie stabilita explicit”. Intr- o alta orientare, Curtea de Apel Craiova si Tribunalul Mehedinti au aplicat art.539 NCPP in favoarea victimii, refuzand sa acopere un procuror abuziv (Documente)

Scris de Alex PUIU | Data: 16.06.2015 14:28

Lumeajustitiei.ro a prezentat recent cazul tanarului Alin Cismaru - haituit de procurorul DIICOT Constantin Sopalca si declarat nevinovat de 3 instante - care a obtinut despagubiri pentru ca a fost retinut nelegal 24 de ore. Judecatorii Sorin Pascu si Cristina Raicea de la Sectia a I-a civila a Curtii de Apel Craiova i-au dat castig de cauza lui Cismaru, obligand statul roman sa ii plateasca 20.000 lei daune morale. Cei doi magistrati nu au facut decat sa constate ca reclamantul a fost privat de libertate intr-un dosar in care a fost achitat definitiv si sa aplice in favoarea sa dispozitiile art.539 NCPP, privind dreptul la repararea pagubei in cazul privarii nelegale de libertate: ***„La finalul procesului penal s-a dispus achitarea, ceea ce echivaleaza cu stabilirea caracterului nelegal al privarii de libertate, fiind în acest sens incidente dispozitiile art. 539 NCPP. In conditiile in care a fost dispusa achitarea, este inutil si inadmisibil in procesul civil a se analiza daca la luarea masurii preventive a arestarii s-au respectat dispozitiile legale, daca organele de urmarire penala si judecatorul au avut suficiente indicii pentru a considera ca se impune arestarea (...) In conditiile in care reclamantul in cursul procesului penal a fost achitat pe motivul ca fapta nu exista, intreaga constructie penala edificata impotriva acestuia a cazut, fiind nula de drept, toate actele de urmarire penala fiind nelegale, inclusiv masurile restrictive sau privative de libertate luate in cursul procesului penal”***.

Cazul timisoreanului Alexandru Riti - acuzat pe nedrept de omor de procurorul Flavius Cristea de la PT Timis si tinut nevinovat 283 de zile in arest preventiv pe o simpla declaratie data de o persoana cu grave probleme de sanatate si dependenta de alcool - **a scos la iveala o cu totul alta orientare in privinta aplicarii art.539 NCPP**. O orientare care din pacate l-a privat de Alexandru Riti de dreptul sau legitim la o reparatie morala, provocand in randul societatii un sentiment de insecuritate si alterand si mai mult increderea oricum subreda a opiniei publice in actul de justitie.

Actiunea in pretentii pe care Alexandru Riti a initiat-o impotriva statului roman dupa ce a obtinut achitarea definitiva a fost respinsa mai intai de Tribunalul Timis, iar apoi de Curtea de Apel Timisoara - adica aceleasi instante care i-au dat castig de cauza in procesul penal. Judecatoarea **Andra Andrei** de la Sectia a I-a civila a Tribunalului Timis a respins cererea ca inadmisibila, solutie mentinuta de judecatorii **Lidia Barac (foto 1 dreapta)**, presedinta Sectiei a I-a civile a Curtii de Apel Timisoara, si **Florin Vivi Suiu**: ***„Respinge apelul declarat de reclamantul Riti Alexandru Ioan impotriva sentintei civile nr. 2918/PI/04.12.2014 pronuntata de Tribunalul Timis in dosarul nr. 6241/30/2014, ca nefondat. Definitiva. Pronuntata in sedinta publica azi, 27 mai 2015. Document: Hotarare 97/27.05.2015”***. Practic, cei trei judecatori s-au folosit de un articol din Codul de procedura penala, abil

mestesugit pentru a ascunde abuzurile comise de magistrati si pentru ca victimele erorilor judiciare sa nu poata primi daune. Este un articol ce contravine total prevederilor CEDO.

Alexandru Riti, pedepsit a doua oara

Solutia Curtii de Apel Timisoara este o premiera sumbra in Romania, fiind prima hotarare intr-un caz de detentie nejustificata urmata de achitare in care o instanta civila refuza despagubirea victimei erorii judiciare. Acest mod de a face justitie, lovind inca o data in victima erorii judiciare, care nu are nicio legatura cu ideea de dreptate, este rezultatul manierei smecheresti in care au fost concepute, sub guvernarea Boc, anumite prevederi din noile coduri in materie penala. Judecatoarea Lidia Barac, presedinta Sectiei a I-a civile a Curtii de Apel Timisoara, in loc sa isi exercite rolul activ si sa cenzureze sentinta instantei de fond aplicand legea in favoarea cetateanului abuzat de sistem, nu in favoarea sistemului abuziv, s-a prevalat de lacunele art.539 NCPP - care instituie o distinctie nejustificata intre eroare judiciara si privare nelegala de libertate - ignorand faptul ca in speta avea intaietate Art.3 din Protocolul nr.7 la Conventia europeana a drepturilor omului, intitulat "Dreptul la despagubiri in caz de eroare judiciara". Potrivit art.20 din Constitutie, in cazul unei contradictii intre legile interne si tratatele internationale la care Romania este parte, au prioritate pactele internationale. Or, in spiritul Conventiei de la Strasbourg, arestarea unui om echivaleaza cu o eroare judiciara atunci cand intervine achitarea definitiva a persoanei respective. Daca am accepta aceasta maniera de interpretare a art.539 NCPP, ar insemna ca in Romania niciun om arestat care ulterior este achitat nu ar mai putea sa primeasca despagubiri pentru perioada cat a fost privat de libertate, ceea ce este nu doar o aberatie si o incalcare a spiritului Conventiei europene a drepturilor omului, ci si o noua nedreptate, privarea de daune putand fi calificata o a doua pedeapsa aplicata cetateanului abuzat, dupa privarea de libertate.

Protocolul nr.7 la Conventie, Art.3 - Dreptul la despagubiri in caz de eroare judiciara: *„Atunci cand o condamnare penala definitiva este ulterior anulata sau cand este acordata gratierea, pentru ca un fapt nou sau recent descoperit dovedeste ca s-a produs o eroare judiciara, persoana care a suferit o pedeapsa din cauza acestei condamnari este despagubita conform legii ori practicii in vigoare in statul respectiv, cu exceptia cazului in care se dovedeste ca nedescoperirea in timp util a faptului necunoscut ii este imputabila in tot sau in parte”.*

Prezentam pasaje din Sentinta nr.2918/PI din 04.12.2014 a judecatoarei Andra Andrei, de la Sectia I civila a Tribunalului Timis (dosar nr.6241/30/2014), solutie confirmata de judecatorii Lidia Barac si Vivi Suiu de la Curtea de Apel Timisoara:

„Prin Sentinta Penala nr. 196 din 14 martie 2014, Tribunalul Timis, analizand starea de fapt si probele existente la dosar dispune achitarea in temeiul art. 396 alin. 1, 5 C.p.p. raportat la art. 16 al. 1 lit. c. C.p.p intrucat nu exista probe din care sa rezulta faptul ca reclamantul a savarsit fapta si dispune de asemenea punerea sa de indata in libertate.

Impotriva Sentintei Penale a TT, PTT a formulat apel. Prin decizia penala nr. 561 din 24.06.2014, CAT in mod temeinic respinge apelul ca nefondat mentinand hotararea pronuntata de TT ca temeinica si legala. Pentru a pronunta o astfel de solutie CAT a avut in vedere insuficienta si lipsa de siguranta a probelor administrate in legatura cu eventuala vinovatie a reclamantului.

Din starea de fapt mai sus prezentata reclamantul solicita instantei sa observe ca a fost privat de libertate in mod nelegal in perioada 05.06.2013-14.03.2014, respectiv 283 de zile. Pe langa faptul ca a fost privat de libertate in mod nelegal in urma articolelor din ziar aparute s-a consolidat ideea in randul opiniei publice ca reclamantul este autorul infractiunii de omor si ca este un criminal.

Asa cum a precizat in momentul in care a fost dus la audieri de catre organele de cercetare penala, acestea din urma au anuntat reprezentantii mass-mediei care au efectuat fotografiile cu reclamantul aflat in catuse si au redactat articole prin care este prezentat drept autorul crimei, articole care si astazi se afla postate pe paginile de internet.

Aceste articole aveau ca titlu: 'Criminalul care a omorat un batran dupa o cearta la betie, prins de politisti. Cum si-a

ucis victima' - editia ziarului online P sau 'Autorul crimei din zona P a fost prins de politisti' - editia ziarului online T.

Si in prezent pe site-ul ziarului online O se afla postata filmarea in care reclamantul este adus in catusa la sediul parchetului local pentru a fi prezentat judecatorului cu propunerea de arestare preventiva ocazie in care sunt prezenti si reporterii mai multor televiziuni care ii pun intrebari despre modul savarsirii faptei si motivele crimei. In mod inevitabil persoanele care il cunosc (...) au citit aceste articole si au vazut stirile la televizor, respectiv filmarile cu reclamantul incatusat astfel incat toti acestia cred ca reclamantul este un criminal iar singura explicatie a achitarii sale se datoreaza coruptiei sistemului judiciar lucru total fals.

Daca la retinerea sa toate ziarele locale au prezentat stirea cu privire la fapta cat si cu privire la vinovatia sa, nici unul din ziarele mai sus mentionare nu au efectuat niciun demers in reabilitarea imaginii sale dupa ramanerea definitiva a hotararii de achitare astfel incat in mintea colectiva a ramas drept autorul crimei de pe str. ...T.

La toate aceste aspecte se mai adauga si faptul ca inclusiv familia sa a suferit si sufera in continuare de pe urma evenimentelor produse (...) care nu au cunoscut situatia reala fiind dezinformati de presa si televiziune.

Nu in ultimul rand, reclamantul cat si familia sa sunt persoane respectate atat in T cat si in localitatea S, iar stirile prin care s-a intiparit ideea ca ar fi un criminal au patat iremediabil onoarea familiei.

Mai mult starea de sanatate a reclamantului s-a degradat in mod continuu intrucat inca din anul 2007 este bolnav ... si nu a putut sa se prezinte la controalele periodice fiind in stare de arest.

Datorita bolii de care sufera este necesara o anumita alimentatie, bogata in vitamine lucru ce nu a putut fi asigurat in perioada cat timp a fost arestat.

Mai mult era incarcerat alaturi de persoane fumatoare care au sporit subrezirea starii sale de sanatate.

De asemenea in perioada in care a fost incarcerat in cadrul IPJT intrucat erau nevoiti sa doarma cu lumina aprinsa nu a putut sa se odihneasca si in prezent avand tulburari de somn. Este stiut ca cele mai multe boli sunt generate in urma lipsei de odihna iar cele mai mari torturi la care erau supusi fostii detinuti politici erau cele prin care acestia nu li se permitea sa doarma.

Si in prezent Curtea Europeana a Drepturilor Omului condamna statul nostru pentru conditiile inumane si degradante la care sunt supusi detinutii din cadrul penitenciarelor din Romania.

*(...) Din actele si lucrarile dosarului, **tribunalul retine urmatoarele:***

Prevalandu-se de dispozitiile art. 539 si urm. apartenente noii legi procedurale penale, petentul a recurs la concursul justitiei pe calea unei actiune in despagubiri pentru a-i fi reparat pecuniar pretinsul prejudiciu moral suferit ca urmare a arestarii sale preventive in cursul procesului penal finalizat printr-o hotarare penala definitiva de achitare.

In adevar, art. 539 din noul cod de procedura penala (si care, in esenta, preia prevederile art. 504 alin. 2 si 3 din vechiul cod de procedura penala) acorda dreptul persoanei ce a suferit o masura privativa de libertate

in mod nelegal de a actiona in justitie Statul Roman in vederea repararii prejudiciului produs. Numai ca formula redactionala a normei legale supra anuntate contine si o conditie sine qua non - aceea ca nelegalitatea masurii privative de libertate sa fie 'stabilita, dupa caz, prin ordonanta a procurorului, prin incheierea definitiva a judecatorului de drepturi si libertati sau a judecatorului de camera preliminara, precum si prin incheierea definitiva sau hotararea definitiva a instantei de judecata investita cu judecarea cauzei'.

Ca este asa, rezulta cu puterea evidentei din prevederile clare si nesusceptibile de alte interpretari ori speculatii ale normei legale antecitate si care reclama imperativ constatarea in prealabil, explicit si in concret, a caracterului nelegal al masurii privative de libertate (nelegalitatea ei neputand rezulta de o maniera implicita din simpla emitere a ordonantei procurorului, a incheierii definitive a judecatorului de drepturi si libertati sau a judecatorului de camera preliminara ori din pronuntarea incheierii sau hotararii definitive a instantei de judecata investita cu judecarea cauzei). Aceasta concluzie este sustinuta de formularea lipsita de echivoc a art. 539 alin. 2 C. pr. pen. ca privarea nelegala de libertate trebuie stabilita explicit prin actele procedurale supra redate. Si aceasta intrucat art. 539 alin. 2 C. pr. pen. dispune de o maniera imperativa si transanta ca 'Privarea nelegala de libertate trebuie stabilita...', iar utilizarea sintagmei 'trebuie stabilita prin' instituie, pe cale de interpretare logica, obligatia de a stabili caracterul nelegal al privarii de libertate (neputandu-se vorbi despre o instituire prin lege a nelegalitatii masurii de privare a libertatii ca efect mecanic al pronuntarii, la finalul procesului penal, a unei hotarari de achitare). Nici interpretarea gramaticala a art.539 alin. 2 C.pr.pen. nu ingaduie o atare concluzie - in sensul ca simpla existenta a unei hotarari penale de achitare, indiferent in ce teme, atrage automat caracterizarea masurii preventive dispuse ca nelegala, asa cum nejudicios incearca a acredita ideea reclamantului.

De altfel, chiar denumirea Capitolului VI, reprezentand sediul materiei pentru astfel de actiuni in justitie este una cat se poate de clara: Procedura repararii pagubei materiale sau a daunei morale in caz de eroare judiciara sau in caz de privare nelegala de libertate ori in alte cazuri.

Reluand recapitulativ actele si lucrarile dosarului, tribunalul observa ca nici in sentinta penala nr. 196 din 14 martie 2014 data de TT in dosar nr. 10370/30/2013 si nici in decizia penala nr. 561 din 24.06.2014 data de CAT - prin care petentul a fost achitat -, nu s-a stabilit caracterul nelegal al masurii arestarii preventive

luate pe parcursul procesului penal. Dimpotriva, CAT, statuand in cuprinsul deciziei ca 'este de notorietate faptul ca, pentru a dispune arestarea preventiva a unei persoane, instanta trebuie sa aiba in vedere alte aspecte decat la solutionarea pe fond a unei actiuni penale, in sensul condamnarii sau achitarii unei persoane intrucat masurile preventive pot fi dispuse daca exista probe sau indicii temeinice din care rezulta suspiciunea rezonabila ca o persoana a savarsit o infractiune, pe cand pentru condamnarea unei persoane trebuie sa existe probe suficiente, sigure, solide, convingatoare, de natura sa convinga magistratul care solutioneaza cauza ca poate sa-si intemeieze solutia pe acele probe, insa in aceasta speta nu s-a putut vorbi de asemenea probe care sa conduca la ideea vinovatiei inculpatului', a transat implicit si chestiunea caracterului pretins nelegal al masurii arestarii preventive adoptate fata de petent, facand distinctie intre motivele si probele ce conduc la luarea unor masuri privative de libertate si cele pe care se fundamenteaza o solutie de condamnare.

De altfel, pe parcursul derularii activitatii jurisdictionale, legalitatea arestarii preventive a petentului a fost verificata periodic (incepand cu data luarii acesteia - 5.06.2013, si, mai apoi, la 25.10.2013, 5.12.2013, si, respectiv, la 22.01.2014 - cea din urma incheiere fiind cenzurata si de instanta de control judiciar ce a stabilit prin decizia penala nr. 151/R/31.01.2014 data de CAT in dosar nr. 10370/30/2013/a1, ca aceasta masura a fost mentinuta in mod judicios, conchizand ca 'luarea masurii arestarii preventive si mentinerea acesteia este pe deplin justificata, fiind intrunite conditiile prevazute de art. 148 alin.1 lit. f Cod procedura penala in referire la art.143 Cod procedura penala si art. 136 Cod procedura penala' si ca 'masura arestarii preventive a inculpatului este conforma scopului instituit prin art.5 al Conventiei europene a drepturilor omului precum si prin art. 23 din Constitutia Romaniei').

Asa stand lucrurile, cu forta evidentei se contureaza si concluzia ca numai ignorand statuarile obiectivate in corpul hotararii judecatoresti supra anuntate (si care, intr-o logica normativista, se arata a avea valoarea unor norme individuale, de sorginte jurisdictionala, fiind cele mai tipice acte de aplicare a dreptului); **si nesocotind puterea lucrului judecat, reclamantul supune dezbaterei (chiar daca implicit) aceiasi chestiune litigioasa - vizand caracterul nelegal al masurii privative de libertate la care a fost supus in intervalul temporar aferent derularii litigiului penal.**

Fara a observa, asa cum in rigoarea imperativului art. 431 alin. 2 apartenent noii legi procedurale civile (chemate sa configureze legislativ prezumtia lucrului judecat,- forma in care se manifesta autoritatea de lucru judecat atunci cand nu exista identitatea de elemente cerute de aceeaasi lege procedurala civila, prin ale sale art. 430 si 431 alin. 1, ci doar o suprapunere de chestiuni litigioase) trebuia sa faca, ca statuarile jurisdictionale redade in corpul deja evocatelor hotarari judecatoresti, se manifesta cu caracter absolut, ce nu ingaduie a fi contrazis; si, nici ca, autoritatea procesuala a actelor jurisdictionale in discutie (exprimand sau nu adevarul), rezulta din puterea conferita de lege instantei de judecata, de a transa definitiv o chestiune litigioasa si obstaculeaza, prin efectul pozitiv al puterii lucrului judecat, reluarea verificarii acelorasi chestiuni litigioase - in speta a caracterului nelegal al masurii arestarii preventive. Mai mult, in favoarea acestei teze pledeaza si argumente de ordin jurisprudential (a se vedea in acest sens, ICCJ. Buletinul Jurisprudentei. Culegere de decizii pe anul 2012, Sectia I Civila, dec. civ. 4050/1.06.2012) dar si doctrinar (a se vedea 'Pandectele Romane' nr. 7/2011, pag. 213-215).

Pentru cele ce preced, tribunalul apreciind ca in speta nu se verifica a fi intrunite toate conditiile de admisibilitate cerute cumulativ de norma legala prevalata (si anume - cea vizand stabilirea, in prealabil, a caracterului nelegal al masurii arestarii preventive), pentru a fundamenta in mod legitim pretentiile pecuniare pendinte alegate, va respinge actiunea formulata de reclamantul RAI in contradictoriu cu paratul SR reprezentat de MFP'.

Sectia I-a civila a Curtii de Apel Craiova a aplicat art.539 NCPP in favoarea victimei abuzului, nu a statului roman

Asa cum spuneam la inceputul articolului, intr-o alta orientare, doi judecatori de la Curtea de Apel Craiova au decis ca este inadmisibil ca un cetatean privat de libertate si achitat definitiv sa nu aiba dreptul la despagubiri. Prin Decizia civila nr. 700/09.02.2015 (dosar nr. 1242/101/2014), judecatorii **Sorin Pascu si Cristina Raicea** de la Sectia a I-a civila a Curtii de Apel Craiova au obligat statul roman sa ii plateasca 20.000 lei lui **Virgil Alin Cismaru (foto 2)** din Drobeta Turnu Severin, pe motiv ca solutia de achitare pronuntata de ICCJ in favoarea acestuia a fost suficienta pentru a stabili, in procesul civil, caracterul nelegal al masurii privative de libertate dispuse in timpul urmaririi penale. Tanarul a fost retinut pentru 24 de ore, trimis in judecata de doua ori de procurorul DIICOT-Mehedinti Constantin Sopalca si declarat nevinovat de trei instante, inclusiv de Inalta Curte de Casatie si Justitie, in 5 ani de procese. Dupa obtinerea achitarii definitive, Alin Cismaru a dat statul in judecata, castigand inclusiv la fond (Sentinta nr. 56/16.09.2014 a judecatoarei **Lucia Barbantan** de la Tribunalul Mehedinti). La cateva zile dupa ce instantele civile au confirmat abuzul, [procurorul Sopalca i-a deschis un nou dosar lui Cismaru](#).

Prezentam motivarea Deciziei nr. 700/09.02.2015 a judecatorilor Sorin Pascu si Cristina Raicea, de la Curtea de Apel Craiova:

„Raspunderea pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare este reglementata principial in art. 52 alin. (3) din Constitutia Romaniei, unde se prevede ca statul raspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare. Prin decizia 45/1998 a Curtii Constitutionale, s-a decis ca textul art. 504 Cpp este constitutional numai in masura in care nu se limiteaza la ipotezele prevazute de text cazurile in care statul raspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare savarsite in procesul penal. Desi la data respectiva era in vigoare art. 48, in redactarea Constitutiei anterioara revizurii prin Legea 429/2003, dispozitia este identica celei in vigoare in prezent in materia ce priveste speta.

Aceasta decizie a Curtii Constitutionale, desi este data in aplicarea art. 504 Cpp, este aplicabila si spetei de fata intrucat textul actual ce reglementeaza dreptul la repararea pagubei pentru persoanele care in cuprinsul procesului penal au fost private nelegal de libertate, respectiv art. 539 NCPP, noua reglementare este identica cu cea veche actualul text fiind identic cu cel vechi in ceea ce priveste privarea nelegala de libertate.

Textul constitutional este dezvoltat in Legea 303/2004 privind statutul judecatorilor si procurorilor; astfel, in cele opt alineate ale art. 96 al acestei legi sunt cuprinse dispozitiile aplicabile raspunderii statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare in general, precum si unele reguli care se aplica exclusiv erorilor judiciare cauzate in alte procese decat cele penale.

In ce priveste cazurile in care persoana vatamata are dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin erori judiciare savarsite in procesele penale, art. 96 alin. (3) din Legea 303/2004 prevede ca sunt stabilite de Codul de procedura penala, respectiv cele ale art. 504-507 Cpp.

Reglementarea raspunderii pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare savarsite in procesele penale trebuie completata cu art. 3 din Protocolul 7 la CEDO, care stabileste ca atunci cand o condamnare penala definitiva este ulterior anulata, persoana care a suferit o pedeapsa din cauza acestei condamnari este despagubita conform legii ori practicii in vigoare in statul respectiv, cu exceptia cazului in care se dovedeste ca nedescoperirea in timp util a faptului necunoscut ii este imputabila in tot sau in parte.

Din examinarea tuturor acestor reglementari rezulta ca raspunderea pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, in raport cu victima prejudiciata, revine intotdeauna si fara exceptie, direct si nemijlocit, statului, care are obligatia de a repara orice prejudicii suferite de cel care este arestat sau detinut cu incalcarea dispozitiilor legale in materie.

Potrivit art. 539 alin. (1) si (2) din Noul Cod de procedura penala, are dreptul la repararea pagubei suferite persoana care in cursul procesului penal a fost privata nelegal de libertate.

Acest text nu stabileste categoriile de pagube care pot fi reparate pentru condamnarea nelegala, asa incat se aplica principiul general al reparatiei integrale a prejudiciilor, stabilit prin art. 1349 alin. (2) si 1357 alin. (1) din Noul Cod civil, care include atat prejudiciile materiale, cat si cele morale.

Asadar, actiunea promovata de reclamant se inscrie in linia generala a actiunilor ce reclama raspunderea civila delictuala, iar cadrul special al actiunii este dat de dispozitiile art. 539 din Noul Cod de procedura penala, precum si de dispozitiile art. 5 pct. 5 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului si art. 3 din Protocolul aditional nr. 7 la aceasta. Obligatia statului de a repara prejudiciile cauzate prin erori judiciare

este stabilita si prin art. 52 alin. (3) din Constitutie.

Toate aceste dispozitii legale duc la concluzia ca statul, reprezentat prin Ministerul Finantelor, este obligat sa acopere integral prejudiciul suferit de persoana care a fost retinuta sau arestata, iar ulterior, dupa desfasurarea procedurilor penale specifice, a fost achitata, asa cum este cazul reclamantului, retinut pentru o perioada de 24 de ore, de pe data de 20 mai 2008 ora 18, pe data de 21 mai 2008 ora 18.

Analizand dispozitiile art. 539 din Noul Cod de procedura penala, precum si practica in materie a Curtii Constitutionale, se ajunge la concluzia ca nu doar persoana care a fost condamnata definitiv si, in urma rejudecarii cauzei, a obtinut o hotarare definitiva de achitare are dreptul la repararea de catre stat a pagubei suferite. **O interpretare restrictiva a dispozitiilor art. 539 din Noul Cod de procedura penala este de natura sa obstructioneze realizarea scopului urmarit de legiuitor prin aceasta norma, acela de a permite repararea prejudiciului cauzat prin erorile judiciare savarsite in procesul penal, atat prin condamnari pe nedrept, cat si prin nelegala privare de libertate din cursul procesului penal, finalizat fie prin incetarea procesului penal, fie prin achitarea inculpatului. Numai astfel legea interna este in concordanta cu prevederile art. 5 par. 5 din Conventia europeana a drepturilor omului, in conformitate cu care trebuie interpretate legile interne, potrivit art. 20 din Constitutie.**

In conditiile in care s-a luat masura retinerii sau a arestarii preventive in cursul cercetarii penale sau al procesului penal, iar persoana in cauza a fost achitata prin hotararea instantei penale, sunt pe deplin aplicabile prevederile art. 539 din Noul Cod de procedura penala, nefiind necesara o alta hotarare judecatoreasca prin care sa se constate caracterul nelegal al arestarii, asa cum se sustine prin recursurile paratilor.

Libertatea individuala constituie un drept fundamental al omului, garantat constitutional prin art. 23 si reglementat de art. 5 din Conventia europeana a drepturilor omului.

In speta, se constata ca au fost respectate dispozitiile codului de procedura penala si cele ale art. 5 CEDO privind luarea masurii arestarii preventive a reclamantului, precum si dispozitiile referitoare la prelungirea masurii arestarii preventive, inasa, la finalul procesului penal s-a dispus achitarea, ceea ce echivaleaza cu stabilirea caracterului nelegal al privarii de libertate, fiind in acest sens incidente dispozitiile art. 539 din Noul Cod de procedura penala.

In conditiile in care a fost dispusa achitarea, este inutil si inadmisibil in procesul civil a se analiza daca la luarea masurii preventive a arestarii s-au respectat dispozitiile legale, daca organele de urmarire penala si judecatorul au avut suficiente indicii pentru a considera ca se impune arestarea.

Nu are, de asemenea, relevanta, care a fost motivul pentru care achitarea a fost dispusa, dispozitiile legale nefacand distinctie, ci doar impunand ca masura achitarii sa fi fost dispusa de instanta penala. In aceasta situatie, nu se impune a fi analizata existenta prezumtiei de nevinovatie, temeiurile arestarii, fiind lipsit de importanta motivul ce a dus la achitare.

Cu atat mai mult cu cat in cazul de fata reclamantul a fost achitat definitiv conform dispozitiilor art. 11 pct. 2 lit. (a), rap. la art. 10 lit. (a) Cod procedura penala, constatandu-se ca **fapta nu exista** in ceea ce il priveste pe reclamantul Cismaru Virgil Alin.

In conditiile in care reclamantul in cursul procesului penal a fost achitat pe motivul ca fapta nu exista, intreaga constructie penala edificata impotriva acestuia a cazut, fiind nula de drept, toate actele de urmarire penala fiind nelegale, inclusiv masurile restrictive sau privative de libertate luate in cursul procesului penal.

Concluzia care se impune este aceea ca reclamantul, retinut pentru o perioada de 24 de ore, apoi achitat, are dreptul la despagubiri morale si materiale pentru privarea sa de libertate.

Prin urmare, sunt nefondate motivele de apel formulate de catre parati, potrivit carora prima instanta a interpretat eronat dispozitiile art. 539 si urm.CPP, intrucat privarea nelegala de libertate a reclamantului nu a fost stabilita prin

ordonanta procurorului, prin incheierea definitiva a judecatorului de drepturi si libertati sau a judecatorului de camera preliminara, precum si prin incheierea instantei de judecata investita cu judecarea cauzei”.

Prezentam dispozitiile Noului Cod de procedura penala referitoare la „procedura repararii pagubei materiale sau a daunei morale in caz de eroare judiciara sau in caz de privare nelegala de libertate ori in alte cazuri” (art.538 si urm.):

„Art.538 – Dreptul la repararea pagubei in caz de eroare judiciara

(1) Persoana care a fost condamnata definitiv, indiferent daca pedeapsa aplicata sau masura educativa privativa de libertate a fost sau nu pusa in executare, are dreptul la repararea de catre stat a pagubei suferite in cazul in care, in urma rejudecarii cauzei, dupa anulara sau desfiintarea hotararii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedeste ca s-a produs o eroare judiciara, s-a pronuntat o hotarare definitiva de achitare.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat in lipsa, daca dupa rejudecare s-a pronuntat o hotarare definitiva de achitare.

(3) Persoana prevazuta la alin. (1) si persoana prevazuta la alin. (2) nu vor fi indreptatite sa ceara repararea de catre stat a pagubei suferite daca, prin declaratii mincinoase ori in orice alt fel, au determinat condamnarea, in afara cazurilor in care au fost obligate sa procedeze astfel.

(4) Nu este indreptatita la repararea pagubei nici persoana condamnata careia ii este imputabila in tot sau in parte nedescoperirea in timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.

Art.539 – Dreptul la repararea pagubei in cazul privarii nelegale de libertate

(1) Are dreptul la repararea pagubei si persoana care, in cursul procesului penal, a fost privata nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegala de libertate trebuie sa fie stabilita, dupa caz, prin ordonanta a procurorului, prin incheierea definitiva a judecatorului de drepturi si libertati sau a judecatorului de camera preliminara, precum si prin incheierea definitiva sau hotararea definitiva a instantei de judecata investita cu judecarea cauzei.

Art.540 – Felul si intinderea reparatiei

(1) La stabilirea intinderii reparatiei se tine seama de durata privarii nelegale de libertate, precum si de consecintele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat in situatia prevazuta la art. 538.

(2) Reparatia consta in plata unei sume de bani sau in constituirea unei rente viagere ori in obligatia ca, pe cheltuiala statului, cel retinut sau arestat nelegal sa fie incredintat unui institut de asistenta sociala si medicala.

(3) La alegerea felului reparatiei si la intinderea acesteia se va tine seama de situatia celui indreptatit la repararea pagubei si de natura daunei produse.

(4) Persoanelor indreptatite la repararea pagubei, care inainte de privarea de libertate ori de incarcare ca urmare a punerii in executare a unei pedepse ori masuri educative privative de libertate erau incadrate in munca, li se calculeaza, la vechimea in munca stabilita potrivit legii, si timpul cat au fost private de libertate.

(5) Reparatia este in toate cazurile suportata de stat, prin Ministerul Finantelor Publice.

Art.541 – Actiunea pentru repararea pagubei

(1) Actiunea pentru repararea pagubei poate fi pornita de persoana indreptatita, potrivit art. 538 si 539, iar dupa moartea acesteia poate fi continuata sau pornita de catre persoanele care se aflau in intretinerea sa la data decesului.

(2) Actiunea poate fi introdusa in termen de 6 luni de la data ramanerii definitive a hotararii instantei de judecata, precum si a ordonantei sau incheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciara, respectiv privarea nelegala de libertate.

(3) Pentru obtinerea repararii pagubei, persoana indreptatita se poate adresa tribunalului in a carei circumscriptie domiciliaza, chemand in judecata civila statul, care este citat prin Ministerul Finantelor Publice.

(4) Actiunea este scutita de taxa judiciara de timbru.

Art.542 – Actiunea in regres

(1) In cazul in care repararea pagubei a fost acordata potrivit art. 541, precum si in situatia in care statul roman a fost condamnat de catre o instanta internationala pentru vreunul dintre cazurile prevazute la art. 538 si 539, actiunea in regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi indreptata impotriva persoanei care, cu rea-credinta sau din culpa grava, a provocat situatia generatoare de daune sau impotriva institutiei la care aceasta este asigurata pentru despagubiri in caz de prejudicii provocate in exercitiul profesiei.

(2) Statul trebuie sa dovedeasca in cadrul actiunii in regres, prin ordonanta procurorului sau hotarare penala definitiva, ca cel asigurat in conditiile alin. (1) a produs cu rea-credinta sau din culpa grava profesionala eroarea judiciara sau privarea nelegala de libertate cauzatoare de prejudicii”.

[*Cititi aici Sentinta civila nr.2918/PI din 04.12.2014, prin care judecatoarea Andra Andrei, de la Tribunalul Timis, a respins ca inadmisibila actiunea in pretentii a lui Alexandru Riti, solutie mentinuta de judecatorii Lidia Barac si Florin Vivi Suiu, de la CA Timisoara](#)

[*Cititi aici integral Decizia civila nr. 700/09.02.2015, prin care judecatorii Sorin Pascu si Cristina Raicea, de la Curtea de Apel Craiova, au admis actiunea in pretentii a lui Alin Cismaru](#)